

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

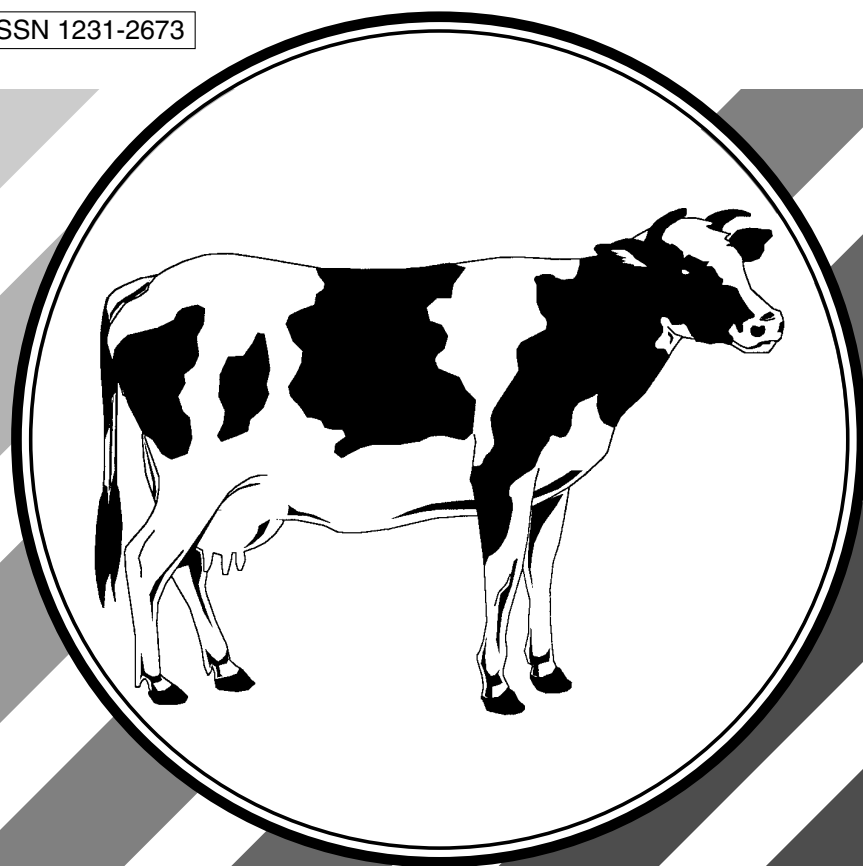
INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

NR
23

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2002

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
- III. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
- IV. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
- V. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
- VI. Interwencja na rynku mleka – *J. Sych-Winiarek*
- VII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel: (0·prefiks·22) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-75-53

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 666

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 707

mgr Piotr Szajner

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 719

mgr Teresa Zdziarska

• IERiGŻ • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

mgr Joanna Sych-Winiarek

• ARR • Warszawa
Tel.: (0·prefiks·22) 623-16-74

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 15.10.2002 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Materko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2003 r.

REASUMPCJA

Krajowy rynek mleka i jego przetworów w okresie trzech kwartałów 2002 r. charakteryzowała systematyczna poprawa jakości surowca mlecznego, przy równoczesnym wzroście jego dostaw. Wobec stabilizacji popytu krajowego na artykuły mleczarskie, ceny skupu mleka i przetworów mlecznych kształtowały się na niższym poziomie od notowanego w poprzednim, 2001 r. Niekorzystny wpływ na ceny krajowe miał też spadek cen na międzynarodowym rynku mleczarskim.

W 2002 r. w dalszym ciągu trwał proces koncentracji i modernizacji chowu bydła mlecznego. Szacuje się, że wydajność mleka od 1 krowy wyniesie 3930 l i będzie wyższa o 2,6% niż w roku poprzednim. W konsekwencji skup mleka w ciągu 8 miesięcy bieżącego roku był wyższy o 2,9% niż przed rokiem. Przewiduje się, że w ciągu całego 2002 r. przemysł mleczarski skupi ok. 7,2 mld l, tj. o ponad 2,4% więcej niż w roku ubiegłym.

Pod wpływem pogorszenia koniunktury na rynku wewnętrznym i międzynarodowym istotnej zmianie uległa struktura produkcji przemysłu mleczarskiego. W I półroczu br. produkcja mleka odtłuszczonego w proszku zmalała o 2% a pełnego o 16% w porównaniu do analogicznego okresu 2001 r. Natomiast zwiększono produkcję wielu rodzajów serów i napojów mlecznych, przede wszystkim jogurtów. Dekoniunktura na rynku mleczarskim, szczególnie międzynarodowym, spowodowała w pierwszej połowie 2002 r. pogor-

szenie wyników finansowych przemysłu mleczarskiego. Jednak nadal branża uzyskała niewielką nadwyżkę finansową.

Maleje spożycie mleka i jego przetworów, z wyjątkiem masła oraz napojów mlecznych. Szacuje się, że w 2002 r. spożycie nabiału w ekwiwalencie mleka zmaleje ze 185 l/osobę w 2001 r. do 183 l/osobę. Natomiast spożycie masła wzrośnie odpowiednio z 4,3 kg do 4,5–4,6 kg w przeliczeniu na 1 osobę. Na kształtowanie się spożycia istotny wpływ miały zmiany cen. Staniało masło, sery, napoje mleczne oraz śmietana i śmietanka. Wzrosły natomiast ceny mleka spożywczego i deserów mlecznych.

W pierwszej połowie 2002 r. zmalały również obroty handlu zagranicznego artykułami mleczarskimi w porównaniu z rekordowym pod tym względem, rokiem poprzednim. Ograniczenie obrotów nastąpiło zarówno w wyniku zmniejszenia wolumenu jak i obniżenia cen na rynku międzynarodowym. Mimo to obroty były większe od rozmiarów eksportu i importu w pierwszych półroczach lat 1996–2000. W ciągu 6 miesięcy br. wywieziono za granicę artykuły mleczarskie o wartości 152 mln USD, tj. o 23% mniej niż w pierwszej połowie roku ubiegłego. Natomiast import zmalał o 25% i wyniósł 43,9 mln USD. Eksportowano głównie mleko w proszku, sery i kazeinę. Łączna wartość tych towarów stanowiła ponad 77% wartości eksportu artykułów mleczarskich. Natomiast po stronie importu dominowała kazeina, stanowiąca 47% warto-

ści przywozu, oraz mleko w proszku i sery. Łącznie wymienione trzy asortymenty stanowiły ponad 77% wartości importu wyrobów mleczarskich.

Interwencja Agencji Rynku Rolnego na rynku mleczarskim dotyczyła masła, serów dojrzewających i mleka w proszku. Interwencja na rynku masła w I kwartale br. polegała na uzupełnieniu podaży krajowej o 3,2 tys. ton tego tłuszczu mlecznego. Następnie, w sezonie letnim wykupiono z rynku 7,2 tys. ton nadwyżek masła. Na rynku odtłuszczonego mleka w proszku ARR, w wyniku kolejnych przetargów, subsydiowała eksport 37 tys. ton. Ponadto dopłatami do produkcji objęto 40 tys. ton mleka w proszku. Agencja w bieżącym roku realizowała również program dopłat do przechowywania masła, serów dojrzewających i mleka w proszku.

W okresie najbliższej zimy, wobec modernizacji obór, postępującej wymiany stada krów i racjonalizacji żywienia, może wystąpić mniejszy niż zazwyczaj sezonowy spadek dostaw mleka oraz mniejszy sezonowy wzrost cen skupu mleka.

W 2003 r. przewiduje się dalszy postęp w dostosowywaniu polskiego mleczarstwa do wymogów obowiązujących w Unii Europejskiej. Produkcja mleka ponownie zbliży się do 12 mld l, a skup przekroczy 7,2 mld l. W warunkach ożywienia gospodarczego, rosnąca produkcja przemysłu mleczarskiego w pełni zaspokoi krajowy popyt na masło i nabiał oraz zwiększy nadwyżki eksportowe.

SUMMARY

Domestic market of milk and dairy products over the first three quarters of the year 2002 was featured with a regular improvement in the quality of raw milk and increase in the volume of deliveries. Having stable domestic demand for dairy products procurement prices of milk and retail prices of dairy products fluctuated below the level observed in the previous year. Low prices on the world market also contributed to the decline in domestic prices.

In the year 2002 the processes of concentration and modernisation of milk production were continued. Milk efficiency per cow in the year 2002 is estimated at 3930 l per annum, which would be 2,6% up from the previous year. In consequence milk procurement over the 8 months of the current year was recorded higher by 2,9% than in a relevant period of the previous year. Milk procurement in the whole year 2002 is forecast to increase by 2,4% to about 7,2 billion litres.

Reflecting deterioration in economic situation on both domestic and international markets the structure of production of dairy sector was subject to a significant changes. The production of skimmed and whole milk powder in the first half of the year 2002 declined by 2 and 16% respectively. On the other hand the production of cheese and milk drinks (particularly yoghurts) increased. Unfavourable situation on dairy market, in particular on the world market in the first half of the year 2002 led to a deterioration of financial standing of Polish dairy indu-

stry. Nevertheless the branch still operated with financial surplus.

The consumption of milk and dairy products (excluding butter and milk drinks) still decreases. In the year 2002 per capita consumption of dairy products in terms of milk is expected to decline from 185 l in the year 2001 to 183 l, while the consumption of butter is expected to increase from 4,3 to 4,5–4,6 kg respectively. The price shifts were of crucial importance here. The prices of butter, cheese, milk drinks and cream declined. On the other hand the prices of milk for consumption and milk desserts increased.

Comparing to a record year 2001 the volume of foreign trade in dairy products over the first half of the year 2002 was also subject to a decline. The reduction in trade was caused by the decline in the volume as well as by the prices sloping down on the world market. In spite of that the volume of foreign trade was higher than recorded in the first half of consecutive years 1996–2000. In the first half of the year 2002 the value of dairy products exports totalled 152 million USD, i. e. 23% down from the last year. On the other hand the value of imports declined by 25% and amounted to 43,9 million USD. Contributing 77% value skimmed milk powder, cheese and casein were dominating the structure of dairy exports. The imports were dominated with casein (47%), milk powder and cheese.

The intervention of the Agricultural Market Agency (AMA) on the da-

iry market concerned butter, melting cheese and milk powder. The intervention on the butter market in the first quarter of the year 2002 concerned a release from the intervention stocks of 3,2 thousand tons of the product in order to support domestic supplies. Then in the summer the AMA bought-in 7,2 thousand tons of butter surpluses. On the basis of consequent tenders the AMA subsidised exports of 37 thousand tons of milk powder. Moreover about 40 thousand tons of milk powder was subject to direct payments. The AMA conducted also the programme of storage payments for butter, melting cheese and milk powder.

In the perspective of modernisation of cow sheds, coming rotation of breeding stock of milk cows and improvement feeding regimes the magnitude of seasonal decline in milk deliveries during the next winter is expected lower than usual. Therefore the seasonal peak in procurement prices of milk would be lower than observed in previous year.

Further progress in the adjustment of Polish dairy sector to the EU standards is expected to take place in the year 2003. Milk production is likely to total close to 12 billion litres with the procurement exceeding 7,2 billion litres. In the condition of economic recovery growing production of dairy industry will fully match domestic demand for butter and other dairy products and will assure the increase in their exportable surplus.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek zbóż /23/ • listopad 2002,
2. Rynek ziemniaka /22/ • listopad 2002,
3. Rynek rzepaku /22/ • listopad 2002,
4. Rynek owoców i warzyw /21/ • listopad 2002,
5. Rynek cukru /22/ • grudzień 2002,
6. Popyt na żywność /3/ • grudzień 2002,
7. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /16/ • grudzień 2002,
8. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /23/ • kwiecień 2003,
9. Rynek pasz /13/ • kwiecień 2003,
10. Rynek mleka /24/ • kwiecień 2003,
11. Rynek drobiu i jaj /23/ • maj 2003,
12. Rynek mięsa /24/ • maj 2003,
13. Rynek ziemi rolniczej /6/ • październik 2003.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2002 roku wynosi 32 zł.
Cena zeszytu: w edycji wiosennej – 15 zł, w edycji jesiennej – 17 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks·22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
